

יהדות שווה
רבנים מהתנועה הרפורמית והקונטרבטיבית מרוצים מהחלטת העליון לאפשר למתגיירים לטבול במקוואות בבאר־שבע | יעקב לוי | 24

המקוואות שייכים לכל עם ישראל ולא לחלק מהעם

רבנים מהתנועה הרפורמית והקונטרבטיבית באזור מרוצים מהחלטת בית המשפט העליון שקבע כי על המועצה הדתית בבאר־שבע לאפשר למתגיירים לטבול במקוואות ציבוריים בנוכחות נציג מטעמם • "לכל יהודי יש את הזכות לבחור את הרב שלו ואת הדרך שהוא רוצה לחיות את היהדות", אומר הרב מאוריסיו בלטר מבאר־שבע • במועצה הדתית מגיבים בזעם: "החלטה אומללה שתגרום למחלוקת גדולה"

יעקב לוי × צילומים: הרצל יוסף

רוצים שירות

נציגי הרפורמים והקונטרבטיבים פנו בזמנו לבית המשפט לעניינים מינהליים בבאר־שבע וטענו כי המקוואות הציבוריים שביסמכות הרבנות לא מאפשרים להם לערוך טקסי גיור ברחבי הארץ, ולכן הם נאלצים לערוך את הטקסים במקומות לא נוחים כמו שפת הים. בית המשפט לעניינים מינהליים דחה את העתירה, ונציגי התנועות פנו לבית המשפט העליון.

העותרים טענו בעתירה שהגישו לעליון כי טבילה לצרכי גיור היא "שירות דת" לעניין חוק שירותי הדת היהודיים, ולפיכך, על המועצה הדתית לספקו. לדבריהם, הפעלת המקוואות נעשית מכוח חוק זה, ואין סיבה להפריד בין שימוש במקוואות לעניין גיור לבין שימוש במקוואות לצרכי טהרה אחרים. הרפורמים והקונטרבטיבים טענו כי המועצה הדתית והמשרד לשירותי דת נוקטים אפליה פסולה משום שהם מאפשרים לגרים מטעם מועד הגיור הממשלתי לטבול במקוואותיהם, אך אוסרים זאת על המתגיירים מטעם שתי התנועות.

לשיטת התנועות, ההבחנה שעורכים המועצה הדתית והמשרד לשירותי דת בין גיור ממלכתי לגיור פרטי אינה רלוונטית בנסי

ד"ר מליץ:
"בית המשפט למעשה אומר: 'אתם כפופים אליי ולא לרבנות'. זה תקדים מסוכן. היום זה מקוואות, מחר זה יהיה בתי כנסת או כשרות, או אני לא יודע מה"

יחס שוויוני למאות הגרים שמתגיירים במסגרת התנועות הלא אורתודוקסיות מדי שנה. פסק הדין מהווה צעד חשוב בדרך למתן יחס שוויוני לתנועות הלא אורתודוקסיות בישראל ולקראת הכרה מלאה בגיורים שמקיימות התנועות הלא אורתודוקסיות בארץ".

כדי, והנימוקים של בית המשפט, עם כל הכבוד, אינם מקובלים על אף אחד. העליון פועל בניגוד לתקנות ובשם ערכים שאני לא יודע מהם".
עו"ד אורלי ארוז־לחובסקי, שייצגה את העותרים, אמרה כי "אנו מברכים על פסק הדין שקיבל את טענותינו לפיהן יש לתת

בית המשפט העליון קיבל את הערעור של התנועה המסורתית (הקונטרבטיבית) והתנועה ליהדות מתקדמת בישראל (הרפורמית), וקבע שעל המועצה הדתית בבאר־שבע לאפשר למתגיירים מטעמן לטבול במקוואות ציבוריים בבאר־שבע, לרבות תוך נוכחות נציגי בית דין במהלך הטבילה.

הערעור הוגש בעקבות פסק דין של בית המשפט המחוזי בבאר־שבע, בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים. המחוזי קבע בזמנו שלא נפל פגם בהחלטת המועצה הדתית באר־שבע למוע מהתנועה המסורתית (הקונטרבטיבית) והתנועה ליהדות מתקדמת (הרפורמית) להשתמש במקוואות שבתחומה לשם עריכת טקסי גיור על ידיהן.

במועצה הדתית לא אהבו את ההחלטה של בית המשפט העליון, וזאת בלשון המיטה. במועצה לא מבינים מדוע לשיטתם, בית המשפט מתערב בעניינים שהם בגדר סטטוס־קוו מאז קום המדינה.

בא כוחה של המועצה הדתית בבאר־שבע, ד"ר עו"ד עמרם מליץ, אמר כי "לצערנו, זכינו במחוזי, והעליון החליט להפוך את הקערה על פיה. לפי דעתי זה נעשה שלא

26.77x32.95	2/3	עמוד 25	ידיעות הנגב	19/02/2016	51954952-0
קונטרבטיביסחתנועה המסורתיתתנועה הקונטרבטיבית - 24180					

מימין: הרבנים בלטר, סדוף וגרץ. "המקוואות של הרבנות הוקמו מהתקציב של הציבור"

שאתם רוצים. כמו שהם בונים בתי כנסיות קונטרבטיביים. משהו הפריע להם לבנות בתי כנסיות קונטרבטיביים או בית כנסת רפורמי? אז גם מקווה תבנו לכם. היום הוא יבוא למקווה ומחר הוא יבוא אליי לבית הכנסת וגם יכפה עליי את הנוסח של התפילה שלו."

"יש צדק"

מאוריסיו בלטר, יהונתן סדוף ומיכאל גרץ הם רבנים קונטרבטיביים שפועלים בבאר-שבע ובסביבתה. שלושתם מברכים על פסק הדין, ומסכימים כי מדובר במקוואות לא פרטיות, ולכן זכותם לטבול בהם. "המקוואות הם ציבוריים, או אין שום מנוס למנוע מאיתנו להשתמש בזה. המקוואות שייכים לכל עם ישראל ולא לחלק מהעם", אומר הרב בלטר.

הרב בלטר (58), רב קהילת 'אשל אברהם' בבאר-שבע ונשיא ארגון הרבנים הקונטרבטיביים בישראל, לא רואה בהחלטת בית המשפט העליון סוג של ניצחון או חגיגה. "אני רואה בזה צדק", הוא אומר. "אנחנו המדינה המערבית הדמוקרטית היחידה בה אין שוויון לחופש דת ממשי ליהודים. דווקא במדינת ישראל זה קורה. השופט רובינשטיין

כאדם דתי, מה דעתך על הפסיקה ואיך היא תשפיע?"

"אני לא מקבל את ההחלטה של בית המושפט. לצערי הרב, בית המשפט מתערב בעניינים לא לו. זה דברים דתיים, ובית המשפט לא נועד לפסוק בענייני הלכה. כל עוד המועצות הדתיות כפופות לרבנות הראשית והרבנות המקומית, בית המשפט לא יכול לתת להן הוראות מעל הראשים שלהן. עם כל הכבוד, בית המשפט מתערב בהרבה דברים שלא כדיון ושלא לצורך בשם ערכים אוניברסליים כלליים, ובדרך הוא רומס את ערכי היהדות, וגורם למחלוקת בתוך העם, מחלוקת שלא צריך אותה. אנחנו מאז קום המדינה קיימים ולא הייתה שום בעיה. לא הייתה תנועה רפורמית במדינה. מה צריך להכניס אותה?"

מה ההצעה שלכם?"

"מה שטענו בבית המשפט: כל מי שרוצה באופן פרטי לטבול, לא בודקים אותו אם הוא רפורמי או אם הוא חילוני. הם רוצים לכפות שבית הדין הרפורמי יבוא למקווה כבית דין רפורמי, וזאת הבעיה. לדעתי, לא ניתן ליישם את פסיקת בית המשפט העליון. זו החלטה אומללה שתגרום למחלוקת, ובסוף בכלל לא יישמו אותה. מה הצענו להם? תבנו לכם מקווה משלכם ותעשו מה

למקווה אחר אשר ממוקם בקיבוץ חנתון - יל) אינה מהווה פגיעה חמורה בזכויותיו. בסיכומו של דבר קיבל בית המשפט העליון את הערעור, וקבע לאפשר למתגיירים לטבול במקווה בבאר-שבע. בית המשפט גם קבע שיש למצוא פתרון דומה במקוואות ברשויות אחרות בהן מתאפשרת טבילת מתגיירים.

בית המשפט העליון חייב כל אחת מהמשיבות: המשרד לשירותי דת והמועצה הדתית באר-שבע בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחה בסך 12 אלף שקל.

"תקדים מסוכן"

הפסיקה התקבלה כאמור בזעם בקרב המועצה הדתית בבאר-שבע. בא כוחה של המועצה, ד"ר עזר עמרם מליץ אמר: "ראיתי שכל הרבנים מתקוממים נגד פסק הדין. אם אתה שואל אותי, זה בצדק. זה שינוי סטטוס-קוו שקיים במדינה שנים רבות. תקנות הדת אינן מחייבות לתת לתנועות הללו אלא רק בהתאם לרבנות. המועצה הדתית בחוק כפופה לרבנות. בית המשפט למעשה אומר: 'אתם כפופים אליי ולא לרבנות'. זה תקדים מסוכן. היום זה מקוואות, מחר זה יהיה בתי כנסת או כשרות, או אני לא יודע מה".

בות אלה ולכן היא פסולה.

המועצה הדתית הרגישה מנגד שאין היא מונעת מאנשים פרטיים לטבול במקווה על בסיס הזרם הדתי אליו הם משתייכים. לשיטתה, לא הצביעו התנועות המערערות על מקרה קונקרטי בו נמנעה הגישה למקווה.

כמועצה הדתית גם ציינו שאינם מחויבים לספק שירות של טבילה לצורך גיור פרטי, ומבחינתם אין מדובר באפליה.

נציג המשרד לשירותי דת טען כי גיור אינו בגדר "שירות דת". לשיטתו, הטבילה היא חלק מובנה מהגיור אשר אינו "שירות דת", ולפיכך, אין חובה לאפשר טבילה הנעשית במסגרת גיור.

נציגי המשרד טענו שישנה הבחנה רלוונטית בין הגיור הממלכתי, לו רשאית המועצה הדתית לספק שירותי טבילה, לבין הגיור הפרטי, שכן הגיור הממלכתי בניגוד לפרטי הוא מפוקח, בעל מימד ציבורי ועם היבט משפטי.

לשיטת המשרד לשירותי דת, גם אם המדיניות פוגעת במידה מסוימת בחופש הדת והפולחן, מדובר בפגיעה שאינה מצדיקה את התערבות בית המשפט, שכן הטבילה היא אירוע יחיד וחד-פעמי למתגייר, ולכן הטרדה שנוצרת בנסיעה למקווה מרוחקת המקבל אותו (המערערות ציינו שניתנת להן גישה

10.69x32.52	3/3	עמוד 26	ידיעות הנגב	19/02/2016	51955015-1
קונטרסטיביסיהתנועה המסורתיתיהתנועה הקונטרסטיבית - 24180					

מקווה בבאר-שבע. שוויון לכולם

ליישם את החלטת בית המשפט. "אני חושב שלא רק שאפשר ליישם את זה, אלא אנחנו חייבים ליישם את זה", הוא אומר בנחרצות. "אחדות של עם ישראל בזמננו היא מאוד חשובה, גם באופן פנימי וגם כלפי חוץ, והשוויון בין הזרמים וההכרה שיש יותר מדרך אחת להיות יהודי זה הדבר הכי חשוב לעם עכשיו". הרב סרוף היה מעריף הידרברות במי קום להגיע לבית המשפט אולם כאשר הדבר לא התאפשר, הוא רואה בעתירה לבית המשפט העליון כצעד נכון. "בית המשפט העליון הוא בדיוק המי קום שצריך להכריע, ואז כל המחוקקים צריכים לעקוב אחרי ההחלטה הזאת. אני מברך מאוד על ההחלטה", מסכם הרב סרוף.

טיין קבע שזה צריך להיפסק, ושצריך לתת שוויון לכולם". הרב בלטר חוזר ומבהיר בכל הזדמנות שיש יותר מדרך אחת להיות יהודי. "יש יותר מתפיסה אחת", הוא אומר. "אני מכיר הרבה חרדים שלא אוכלים כשרות של הרבנות, אז מה, זה מותר? גם אצלנו יש פירושים שונים. אנחנו זרם גדול מאוד בעולם היהודי וצריכים להתמודד עם העובדות". הרב בלטר רואה בהחלטת בית המשפט הרבה מעבר לעניין הגיורים. "היו נשים שרצו להיכנס למקווה לפני שהתחתנו, אבל הבלגית עשתה להן הרבה בעיות משום שלא הביאו פתק מרב אורתודוקסי", מספר הרב בלטר. "זאת אומרת זה לא רק עניין לגיור. אמרו

עו"ד אורלי ארז לחובסקי: "פסק הדין מהווה צעד חשוב בדרך למתן יחס שוויוני לתנועות הלא אורתודוקסיות בישראל, ולקראת הכרה מלאה בגיורים שמקיימות התנועות הלא אורתודוקסיות בארץ"

הרב מיכאל גרץ (76), לשעבר רב הקהילה המסורתית בעומר, אומר שהחלטת בית המשפט יוצרת שוויון כיוון שהיא לא מבחינה בין אדם לאדם על פי אמונתו. "חייבים לתת גישה לכל אחד שבא ורוצה לטבול במקווה", מוסיף הרב גרץ, "ולא משנה מאיזה זרם מהיהדות האיש בא או מה מטרת הטבילה". האורתודוקסים מציעים שמשוט תקימו מקוואות משלכם ותטבלו שם. "אנחנו בוודאי יכולים לעשות את זה ואפילו עשינו את זה. יש כמה מקוואות שבנינו, אבל פה העיקרון הוא שמדובר בכסף ציבורי. המקוואות של הרבנות הוקמו מהתקציב של הציבור. כולם משלמים מסים בשביל זה, ולכן לכולם מגיע ליהנות מהשירות. הקונטרסטיביסם משלמים מסים ולא מקבלים שום תמורה למסים האלה".

להן דברים מאוד לא יפים כמו 'הילדים יהיו מפגרים אם מחתנים אתכן רבנים לא אורתודוקסים'. לכל יהודי יש את הזכות לבחור את הרב שלו, ואת הדרך שהוא רוצה לחיות את היהדות". גורמים ביהדות האורתודוקסית מתנגדים לפסיקת בית המשפט, ואומרים שאי אפשר ליישם את זה בשטח. "הרבה מהדברים שלהם זה סטריאוטיפים. אני מזמין את נציגי המועצה החדשה שנושבו, שיכירו את הקהילה שלנו ואת התפיסות שלנו, ונלמד ביחד איך לשתף פעולה. הדלתות שלנו פתוחות והלב שלנו פתוח. נשמח לשתף פעולה". הרב יהונתן סרוף (46), רב התנועה הקונטרסטיבית בעומר, מרוצה מפסיקת בית המשפט: "זה הכיוון הנכון. זה כיוון שאנחנו חותרים הרבה זמן להגיע אליו, לשוויון בין כל היהודים וכל הזרמים". הרב סרוף משוכנע שניתן וצריך